

EESTI SPORDILEHT

Soja vae ühendatud Üppeasutuste
№

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 4. mail 1928. a.

IX. aastakäik.

Kes võidab Amsterdavis?

*Yankeed ennustavad endile endiselt esikohta.
300 meest Amsterdami. Kulused 400.000 dollarit.*

Ameerika ülikoolide spordiliidu esimees Gustavus T. Kirby kirjutab Amsterdami olümpiaadi kohta järgmist:

On pikk maa esimesest modern-olümpiaadist 1896. a. Ateenas kuni 9. olümpiaadini. Ateena võistluste kava koosnes peaaesjalikult kergejõustikust ja Ameerika meeskond oli siis 13 meest suur. Tänavu tahab aga Ameerika välja panna 300 meest, kindral Douglas Mc Arthuri juhtimisel.

Võistluste kava laiendamise peale vaatamata on kergejõustik olümpiaadidel oma esikoha alles hoidnud. Ameerika ühisriigid on olnud võidukad just sel alal ja kokku võtnud rohkem auhinde, kui kõigi teiste maade atleedid üheskoos. Laskevõistlustelgi on ameeriklased kaugelt teistest rahvastest eelpool seisnud, kuid see ala on nüüd olümpiaadi kavast kõrvaldatud. Purjesporti arvesse võtmata on Ameerika veespordiski üldiselt võitnud. Ka poksis ja maadluses on Ameerikal edu. Võimlemises ja vehklemises on ameeriklased samuti pääsnud auhindadele, kuigi eurooplased näivad sündinud olevat mõök käes. Oleme osutunud liisaks maailma parimaks rahvuseks rygbys, kuigi seda sporti ühisriikides üpris vähe harrastatakse. Jalgpallis oleme õnnetuseks sattunud alguses kohe kõige tugevamate vastastega kokku ja langenud seega

Ameerikakaks kindlamat olümpia-lootust: telvasjõppaja Sabln Carr ja klirjooksja Charles Boraß.

liig vara võistlustest välja. Rattasõiduski ei tarvitse meil oma saavutusi häbeneda ja ratsutamises oleme hästi õnnestunud, eriti 1924. a. Pariisis.

Kuidas käib meie käsi aga tänavu Amsterdavis? Võidame meie sealgi?

Asi on üldiselt väga pünev, kuid ei ole meile lootusetu. Paberil märgitud rekordid ei ole mingiks kindlaks aluseks seejuures ennustustele. Ainult jõudude reaalne võistlus lubab oletusi teha. On palju selliseid võistlejaid, kes ületavad oma seniseid rekorde tugevas võistluses.

Otto Peltzeril on ilmarekordid 500, 800 ja 1500 meetril ja pooler miilil, kuid oleks liig suur julgus väita, et ta võidab inglise Douglas Lowe'i, kelle saavutuste ulatuse piir on väga veniv. Samuti ei tea midagi öelda, kuidas meie Lloyd Hahn Peltzeriga paremuse küsimuse lahendab.

Iohnny Gibson, kelle rekord 400 mtr. tõkkejooksus on 52,6, ja F. Morgan Taylor, kes võitis nim. maa Pariisis, on arvata-vasti ameeriklaste kindlad võitjad, kuigi unustada ei saa Inglise lord Burghleyd, kes on väledajalgne ja viisa sportlane.

Millisel maal on sarnane väljavalik sprintereid kui Charlie Borah, Jackson Scholz, Henry Cummings, Chester Bowman, Roland Locke, Frank Hussey, Charlie Paddock ja De Hart Hubbard, kes on kõik

(Järg 3. lhk.)

Amsterdami jalgpalliturniir

Nõrk osavõtt Euroopast.

Jalgpall olümpiaspordina läheneb lõpule

Ülesandmiste tähtaeg Amsterdami jalgpalliturniirile on läbi, osavõtjate kogupilt on seega selge. Nagu telegraaf teatas, esinevad olümpiaadi jalgpallikonkurentsis: Argentiina, Belgia, Bulgaaria, Tšiili, Saksa, Egiptus, Eesti, Prantsuse, Kreeka, Hollandi, Itaalia, Luksemburg, Mehhiko, Portugal, Hispaania, Türgi, Uruguai, Põhja-Ameerika, Lõuna-Slaavia ja Helveetsia. Kokku 20 meeskonda.

Puhtarvuliselt on Amsterdami jalgpallikonkurentis juba napim Pariisi omast, kuna Pariisi oli üles annud 24 meeskonda ja võistles 22. Tõenäolik on, et praegusest 20 meeskonnast ka kõik võistleva ei ilmu. Palju enam aga kui arvuliselt, tuleb konstateerida konkurentsi kvalitatiivset langust — Amsterdami jalgpalliturniir ei küüni kaugeltki Pariisi turniiri tasapinnani.

Terve rida esimese järgu jalgpalliriike, nagu Ungari, Austria, Tšehhoslovakkia, Hispaania jne. on vahepeal endale elukutselikkuse sisse seadnud ja kõik senised rahvusvahelised kuulsused olümpiaadi huvipiirkonnast eemale tõmmanud. Olümpiaad ei näe enam ei Orthi, Plattkot, Zamorat, Horvathi ega teisi, kelle nimed on jõudnud rahvusvahelises jalgpalliilmas omandada maagilise kõla. Teiseks on tekkinud tugev tüli Fifa ja nende riikide vahel, kes amatöörismist mõtet hindavad, mis on viinud nende loobumiseni Fifa ettevõttest. Eelnimetatud värsked professionaalmaad oleksid kindlasti pannud olümpiaadile välja oma amatöörmeeskonnad, kui selge amatööride ja professionaalide liigitus oleks liidu poolt läbi viidud. Liit aga kartis sel juhul olümpiaadi konkurentsi liig hõredaks jäävat ja andvat puudu jääki korraldajatele, ning eelistas vee soga seki jätta, et siis kergemini kalu püüda. Saavutas aga sellega otse vastupidise oma kavatsustele — mitmed riigid, kes küll varjatud professionalismi harrastavad (Rootsi, Poola), kuid ausaid mõtteid alati on valmis kaitsma, loobusid solidaarsuse mõttes ka olümpiaadist. Lõpuks loobusid mitmed riigid osavõtust ainelise kulukuse ja vähese tulu tõttu (Soome, Läti, Leedu jne.).

Nii võime meie öelda, et Amsterdami olümpiaad milgi tingimisel Euroopa õiget jalgpallitasapinda ei esinda. Selleks on tarvis vaid meele tuletada, et sealt puuduvad sarnased suurused, nagu Inglise, Schoti, Iiri, Wales, Ungari, Austria, Tšehhoslovakkia, Rootsi, Taani ja Norra, rääkimata vähematest jõududest.

Ülekaal Amsterdamis kaldub ilmselt teiste mandrite rahvustele. Kui Pariisis juba Uruguai triumfeeris, võib Amsterdamis veel suuremat eksootiliste rahvuste invasiooni ennustada. Need ei pane loomulikult rõhku mingile amatöörimõistele ja tänavad vaid õnne, et hulga rahvaste eemalejäämisel kergemini pääsevad looberitele. Võrdseid schansse Uruguai kõrval võitmiseks Amsterdamis omavad igatahes Argentiina, Tšiili ja ka Põhja-Ameerika, kes enam kaugeltki ei olevat see, mis Eesti vastu Pariisis. Nimetatule sekundeerivad mõjukalt Mehhiko, Egiptus ja Türgi.

Pan-Euroopa au kaitsmine langeb Amsterdamis peaaegselt Saksa ja Helveetsia õlgadele, kes rahulikult teiste maade põlgust varjatud professionalismi suhtes neelavad, et aga midagi krõbisevat koju viia. Hispaanialt ei ole palju loota, sest ta paneb välja oma teise meeskonna. Holland, Belgia ja Itaalia ei näita muidugi ei tea mis imet ja Bulgaaria, Prantsuse, Greeka, Luksemburg, Portugal ja Lõuna-Slaavia püsivad ainult selleks nimekirjas, et oleks, keda tosina või poolega nulli vastu lüüa.

Nii näeme, et Amsterdami jalgpalliturniir on kaunis lahja viin. Üldse hakkab jalgpall olümpiaspordist lahku lööma, nagu ta korraldamise ajaltki muust olümpiaadist eraldi seisab. Võib olla, et seniste vastolude süvenemisel ja vaadete edasierinemisel järgmine olümpiaad enam jalgpalliturniiri ei näegi. Igatahes ei tunne väljapaistvamad Euroopa jalgpallimaad enam põrmugi huvi ta järele. Huvi jalgpalliturniiri vastu on peamiselt ainult riigid, kes olümpiaadi korraldab, et oma võimalikke kassa puudujääke jalgpalliga katta. Inglise saarte rahvad korraldavad seevõrra tihedasti omavahel maavõistlusi, peavad liiga- ja karikavõistlusi, mis nende kogu hooaja ja jõu võtavad, nii et neil muu tähtsiki ei ole. Kesk-Euroopa rahvastel on ka läbikäimine maavõistluste ja muu näol omavahel väga elav, viimasel ajal huvi keskkohaks tõusnud Kesk-Euroopa karikas võib neil täiesti olümpiaadi asendada. Ja professionalismi maksimalkamine Saksas, Helveetsias ja Rootsis on ainult aja küsimus. Nii näeme, et jalgpallis huvi kandub olümpiaadilt järkjärgult hoopis mujale. Jalgpallil kui olümpiaspordil on lõpp, võtkugi ta eluküünla kustumine veel veidi aega.

Sportarstlikke tähelepanekuid St. Moritzist.

Põhja- ja lõunamaalaste suusatüübid.

St. Moritzi taliolümpiaadil tehti esmakordselt tuntud Schveitsi sportarsti dr. Knolli initsiatiivil laiaulatuslikumaid sportarstlikke uurimusi võistlejate üle. Terve rida rahvusvahelise nimega teadlasi võttis uurimustest osa. Iga teadlane tegutses omaette ja nende uurimuste tulemusi ei ole seni veel kokku võetud. Kokkuvõetult võiks aga neist tekkida väga tähtsa kaaluga materjal. Uurimuste üle kirjutab nende osaline dr. F. Heiss:

Uurimusi suusatamises tehti puubarakis, veidi finischist eemal. Võistlejad ei astunud just heameelega sellesse väikesesse halva õhuga onnikesse. Ka oli enamust neist juba kodumaal mitmel puhul läbi vaadatud, nii et vaevalt neil huvi oli midagi uut oma tervise üle teada saada. Seda hinnatavam on, et enamuse sportlasi näitas seevõrra arusaamist ja lugupidamist teaduse vastu, et laskis end nii enne kui pärast jooksu läbi vaadata. Neid fotografeeriti ja mõõdeti, seati röntgenkiirte

alla, nende hingeõhku püüti ainevahetuse kindlaksmääramiseks ja südame tegevust jäädvustati elektrokardiogrammina, kuna lõpuks igal võeti paar tilka verd kõrvaletast hapniku ja vastupanujõu määramiseks.

Enamus võistlejaist 50 km ja patrullsuusatamises oli lühidavõitu, tüsedad mehed, kerge kondikava ja laiade õlgadega. Kõige enam torkasid silma soomlased oma laia, sügava rinnakorviga. Röntgenoloogiliselt olid neil väga suured südamed. Neile vastandiks oli rootslane Hedlund, 50 km suusatuse võitja, kes võrdlemisi pika ja saleda kehaehitusega. Teine Rootsi võitja oli ka juba väheldasem ja tüsedam.

Patrullsuusatuse osavõtjaist sarnasid põhjamaalased ja ka sakslased pea eranditult ülaltöödud tüübile. Schveitslastel, itaallastel ja prantslastel esines seevastu enamuses pikem ja kitsam, n. n. asteeniline tüüp. Viimaste maade meeskonnad koosnesid peaaegselt alpine mäejuhtidest.

18 km suusatuse osavõtjate kogupilt ei olud enam nii ühtlane. Osalt tuletasid nad jällegi meele ülalnimetatud 50 km suusatuse tüüpi, kuid nende kõrval esines ka palju saledaid, pikki kujusid, kes suguugi halvasti läbi ei löönud.

Muskulatuuri ehitus näitas üksikute rahvaste juures suuri erinevusi. Soomlased, rootslased ja norralased omasid silmatorkavalt pehme, elastilise muskulatuuri. Paljude juures võis märgata, et nad olid rohkesti saunatanud. Suurt rõhku panevad põhjamaalased teatavasti vihtlemisele ja massaashile. Nii hoolitses norralaste treener väga, et osavõtjail võistluse lõpetamise järel oleks saun käepärast. Rootslased ei tulnud 50 km suusatuse järel kohe läbivaatamisele, vaid käisid enne saunas.

Vastandina põhjamaalastele oli schveitslaste muskulatuur kõva. Sihtvõimlemist, massaashi või sauna on vaevalt keegi neist korralikult kasutanud. Seepärast ei olud neil ka mingit tunduivat edu, kuigi võistlused peeti nende kodus, lapsestsaadik tuntud ja paljusõidetud ümbruses, kus lume- ja teeolud täpselt teada.

50 km suusatuses osutus väga kaaluvaks teguriks hea treeningu ja tubli ettevalmistuse kõrval ka õige suuskade määrimine. Halva määrimise tõttu ebaõnnestus soomlasil, vaatamata nende hiilgavale füüsilisele konditsioonile.

Kehalise suursaavutuse sooritas Soome patrullmeeskond. Suuri raskusi tekitasid neile järsud allasõidud mäest, millega nad kodus ei ole harjunud, ja teiseks jäi neil üks meeskonna liige päev enne võistlust külmetuse tõttu haigeks. Kuna ta palavikus siiski starti läks, pidid kaaslastel omavahel ta varustuse jagama ja sellega lisaks oma varustusele suusatama. Kui meeskond siiski tuli auhinnale, on ta võistlussüdidus hinnatav.

Halvad ilmaolud ja looduslikud raskused seadsid võistlejate võimele suuri katseid. Seda tõendab ka asjaolu, et enam kui neljandik osavõtjate arvust jättis 50 km suusatuse pooleli. Finischi jõudjaist aga jätsid põhjamaalased kõige parema mulje eeskujulikult ettevalmistatud kehaga.

Et nii raske võistlus väga suurel määral keha vastupanuvõimet kahandab, näitab rohke haigeksjäämist (angiina) arv peale võistlust.

Ameerika olümpia-ennustused

(1. lhk. järg.)

Ameerika kiireimad naisjooksjad olümpia-treeningul.

Stardivad vasakult: Nelly Doerschlay, Rayma Wilson, Anne Urana, Ruth Webster ja Ethel Nichols.

mitmeid kordi korranud 100 yardi ilmarekordi 9,6. Teatatakse ju küll, et sakslane Körnig on kaks korda jooksnud sama maa 9,4 ja inglase Rinkel võib pakkuda suuri üllatusi.

On võimalik vahel teadagi, et üks mees võib purustada kõik ennustused, nagu tegi Abrahams 1924. a. Pariisis, lüües võimatuks peetavaid Scholzi, Bowmani, Paddock'i ja Murchisoni. Sama üllatus võib korduda vast ka tänavu, kuna Ameerikal raske, õige raske on oma hulga suursprinterite hulgast nelja nõuetavat välja valida.

Pikkadel maadel oleks Ameerikal olnud üks lootus, see on Willie Ritola, kuid ta edustab olümpiaadil, nagu tavaliselt Soomet. Paavo Nurmi jookseb veel ja Edvin Videt ei saa ebaõnnestumistele vaatamata silmist lasta. Kuigi Ameerikal ei ole paberil palju lootusi, võivad Cod ja Lermond pikal maal kaasa rääkida. Unustada ei tule ka Prantsuse ja Saksa jooksjaid, kes viimasel ajal suuri edusamme teevad.

Mulle näib, et Ameerika võidab üldiselt kergejõustikus. 100 ja 200 mtr. kuuluvad kindlasti meile. 400 mtr-is oleme ühejõulised võistlejad, kui mõni suur 200 mtr. mees, nagu Fred Alderman, harjutab eriti selle vastu. 800, 1500, 5000 ja 10.000 väljavaated ei ole head, kuigi Lloyd Hahn, Cod ja Lermond võivad üllatada.

Maratoni kohta on raske midagi varuks rääkida, kuna maastiku iseloom ja individuaalsed omadused võivad seal palju tähendada. Kui Hannes Kolehmainen ja Albin Stenroos võistlust kaasa ei tee, toob mõni ameeriklane võidu ookeani taha. 110 ja 400 mtr. tõkkejooksus oleme meie ülejõulised. Tarvitseb vaid mainida nimesid Monty Wells, Leighton Dye, Kenneth Grumbles, Chuck Werner, George Guthrie, Henry Steinbrenner, Johnny Gibson, Morgan Taylor jne.

Kes võib teivashüppes konkureerida Sabin W. Carri ja Lee Barnesiga, kes mõlemad ületavad 14 jalga?

Odaviskes on skandinaavlased meist ees, kuid kuulis, kettas ja vasaras domineeri-

vad meie Clarence Houser, Clifford Hoffman, John Kuck, Herbert Schvarze, Eric Krenz, Glenn Hartranft, John Merchant ja „suursugused roomlased“ Pat McDonald ja Matt McGrath.

Keegi ei oska ennustada, kuidas läheb kümnevõistlusega, kuid vaevalt kardab Osborne täit vormi saavutades nii tüseda mehegi konkurentsi, kui seda on Paavo Yrjölä.

Ujumises on Ameerika ülevõimsalt esimene. Üksikud maad võivad küll minna välismaalastele, kuid see on hea spordi seisukohalt. Poxsis on Ameerika ilma jäänud nii heast mehest kui Fidel La Barba, kuid arvatavasti on kohtunikud Amsterdamsis senisest erapooletumad ja Ameerika esindajatel ei tule selle eest kaotusi vastu võtta, et nad kohalikku keel ei oska.

Jalgpallis on siginenud pinev seisukord seetõttu, et rahvusvaheline olümpia komitee tahab jalgpallimängijatele maksta tasu kaotsiläinud tööaja eest. Inglise ja Ameerika protestid iseloomustavad asja ja 1929. a. rahvusvahelise olümpia kongressi ees tuleb olümpia komiteel aru anda tegevuse üle. Tegelikult on olümpiaadide peakorraldajaks ikkagi nim. kongress. Ameerika saadab kõigest hoolimata oma jalgpallimeeskonna Amsterdami, mis koosneb ainult puhtatest amatööridest.

Võimlemises esinesid ameeriklased Pariisis, kuid nüüd jääb see ära, kuna ameeriklased on Euroopaga võrreldes sel alal ajast maha jäänud. Ratsutamises paneme meie meeskonna välja, mis peab kuuluma maailma parimate hulka.

Modern viievõistlus peaks olema olümpiaadil huvitavamaid numbreid. Võistlejad peavad hästi ujuma, laskma, vehklema ratsutama ja jooksuma. Ühisriikide armee ohvitserid on seda ala sedavõrd hoolega harjutanud, et ennustada võib küll, et Rootsi enam ei korda oma triumfe.

Pinev võistlus tekib 2000 mtr. sõudmises, kuigi konkurentsi ei ole Amsterdamsis igatahes nii tugev, kui Ameerika esivõistluste finaalis. Ameerika merevägi paneb

viimasele välja meesk., keda võib võrrelda ta Antwerpeni hiilgevõistlejatega, Yale, kes võitis hõlpsasti Pariisis, Harvard, kes möödunud aastal oli ülevõimus ning Washington, Pensylvania ja Columbia moodustavad konkurentsi, mida ei ole sel alal veel maailmas nähtud. On kindel, et Inglise, Kanada, Prantsuse ja Schveits, Amsterdams kõigist pingutustest hoolimata Ameerikani ei küüni.

Mõni sõna ka naiste osavõtust olümpiaadist. Seni esinesid need olümpiaadidel ainult ujumises, vehklemises ja tennis, kuid nüüd ka kergejõustikus. Ameerika naissport seisab kõrgel järjel ja peaks suutma meestele vääriliselt esimese koha rahvuste peres kindlustada.

Ameerika osavõtt olümpiaadist läheb võrdlemisi palju maksma — 400 000 dollarit (152 miljoni senti). Ameerika olümpia komitee on rentinud sportlaste viimiseks Euroopasse aurik „President Roosevelti.“ kuhu sportlased jäävad asuma ka võistluste ajaks. President Roosevelt oli ju omal ajal ka tuline spordi sõber.

Ameerika lipp peab võitma koha rahvuste lippude peres mitte ülevõimu, vaid sõbruse tunnuseks ja võitluse märkina spordi tugeval, kuid verevalamatul tandrill.

— **Holland** võitis jalgpalli maavõistlusel Amsterdams Taani 2:0 (1:0).

— **Ungari** lõi võistluses Kesk-Euroopa rika neale Tschehhoslovakkia Budapestis 2:0 (1:0). Budapesti ja Pressburgi linna meeskonnad mängisid 2:2. Praha lõi Budapesti 4:3.

— **Berliin** lõi jalgpalli linnavõistlusel Müncheni 5:1.

— **Gipsi Daniels** näib muutuvat nuhtluseks Saksa poksijatele. K.-o.-võitude järel 2. roundil Schmelingi ja Breitensträteri üle lõi ta 2. roundil nüüd ka k.-o. Heinrich Domgörgeni.

— **Brunetto** hüppas Argentiinas kolmikut 15.64, mis uus ilmarekord.

Esimene mäng tõi kaotuse

RFK - TJK 1:0

Üleval: Moment TJK värava all. Ka Pihlak on kaitsesse tagasi tõmbunud. All: Esindajate kõned ja lillede vahetused enne võistlust.

29. aprillil võistles Riias Tallinna jalgpalliklubi RFK vastu, olles seega esimeseks Eesti meeskonnaks, kes sõjakirve lätlastega välja kaevas. Kuna TJK tänavuseks Spordi Reinu ja Einmanniga täienenud, peetakse tema võimeid lähedateks rahvusmeeskonna omaga.

RFK seevastu on tänavuseks tublisti nõrgenenud, kaotades mitmeid oma tuuse imetleva Jurgensiga eesotsas. Ei olnud seepärast liialdatud, kui Tallinnas hooaja sissejuhatust rahvusvahelise võiduga enustati.

Asi näiski alul sedasi arenemat, TJK domineeris ladusa nõksutamise, lastes lätlasi tagajärjetult ümber palli tuuseldada. Jõuti korduvalt RFK väravani, kuid mis siis puudu jäi oli löök. Kui mitmeid häid palle käperdati ära jala seadmise,

aeglase pööramisega ja kui palju palle põmmutati lähedalt üle! Asi ei kleepinud.

Mäng hakkas ikka rohkem ja rohkem koonduma lätlaste kätte, kes primitiivsema, kuid tervema mänguinstinktiga omale teed TJK väravani rajusid. TJK tagaliinid pidas esmalt vapralt vastu, kuid kui edurivi enam palli pea sugugi oma käes ei suutnud hoida, muutus asi ka tagaliinidele kurnavaks.

Nii saabus moment, kus Anderson veidi ettevaatamatult palli väljalöögil maha pillutas ja Osolinsch vahele kargas. Pall leidis tee võrku, Eesti eksmeister oli löödud. Ainseks vabanduseks TJK'le on, et Riia mäng talle esimene tänavu oli, kuna RFK juba mitu tugevat matchi pidanud. Igatahes ei pakkunud aga kumbagi poole mäng eriti simlapaistvat ega mainimisväärtset.

— **Tschechoslovakkia** saadab Amsterdamis 233 osavõtjat. Neist on 170 tegevalikud sportlased, 55 esindajat ja 8 olümpia komitee liikmed.

— **Soome** esivõistlused poksis andsid järgmisi meistreid: kärbeskaal — R.

Dickman, kukk-kaal — T. Luttinen, sulgkaal — U. Lehtoniemi, kergekaal — Y. Virtanen, kergekeskkaal — G. Stjärnstedt, keskkaal — R. Hagelberg, poolraskekaal — T. Ström, raskekaal — H. Vesterberg.

Kolonel-leitnant Gustav Maser †

29. mai varahommikul lahkus äkilise surmaga elavate hulgast kaitseväge kehalise kasvatuse inspektor kolonel-leitnant Gustav Maser. Kadunu oli teeneterikkamaid Eesti sporditegelasi, kelle initsiatiivil ja väsimatul pingutusel meie kaitseväge sportlik elu oma praeguse massilise ulatuse, tasapinna kõrguse ja lubadusriika jõukülluse omandas.

See oli suurel määral kõik kol.-leitn. Maseri teene, kuna tema igal kaitseväge sportlikul algatusel hingeks seisis, kuna kõik ideed ja tegevuskavad temalt või tema kaudu ellu viidi.

Kol.-leitn. G. Maseri surm on raskeks kaotuseks meie kaitseväge spordielule, ta on raskeks kaotuseks tervele Eesti spordiliikumisele. Meie võime tõendada ainult, et energilise juhi mälestus Eesti sportlaskesperes kunagi ei kustu. Olgu kerge sulle muld!

— **Sleipneri** murdmaajooksu Stokholmis võitis R. Magnusson ajaga 35.38; 2. G. Jansson 35.45; 3. G. Bergström 36.16,1.

— **Olümpia** jalgpalliturniiril kavatakse järgmist meeskondade paaritamist toimetada: üles antud 20 meeskonda võistlevad kõik esimeses voorus. Kümme võitjat lähevad sealt teise vooru ja viis võitjat sealt kolmandasse. Siis mängivad kümme esimese vooru kaotajat omavahel, viis võitjat neist lähevad teise vooru, kus neil viie teise vooru kaotajaga mängida tuleb. Viis lähevad edasi kolmandasse vooru. Kolmandas voorus on seega veel 10 meeskonda. Et nende arvu kaheksa peale viia, määratakse loosiga 4 meeskonda, kes vahevooru mängivad. Neljandas voorus peetakse neli mängu, millele lõpumängud järgnead. Üldine võistluste arv tõuseb seega 35 peale.

— **F. I. Wall**, Inglise jalgpalliliidu sekretär, sai 14. aprillil 70 aastat vanaks. Ta on oma kohal vahetpidamata 33 aastat olnud. Jalgpalliliit kinkis talle sünnipäevaks 1000 ingl. naela.

— **Hispaania-Itaalia** jalgpalli maailmavõistlus, mis peeti Gijonis (Hispaanias) lõppes 1:1. Poolajal juhtisid hispaanlased.

— **Uusi ujumisrekorde** püstitati Ameerikas: Walter Spence parandas oma 200 yardi rinnuliujumise saavutuse 2.31,8 pealt 2.30,2 peale. Agnes Geraghty ujus 200 yardi 2.59 (end. rek. Irene Gilbert 3.01,4), Martha Norelius ujus 300 mtr. vabalt 4.11,2 (end. rek. tema enese 4.19,4) ja Lisa Lindström 100 y. selili 1.16,6 (end. rek. Ethelda Bleibtrey 1.17,6).

— **Harry Persen** poksis Stokholmis inglase Charlie Smithiga 10 roundi otsustamata. Võitluse korraldas Idrottsbladet. Inglise olnud suure ülekaalus ja publik vilistanud kohtunikude otsuse välja.

— **Saksa** murdmaajooksu esivõistluse võitis Veimaris Husen ajaga 33.35,4; 2. Helber 33.59,2; 3. Brauch 34.20,9.

— **Bostoni maratoni** võitis tänavu traditsiooniliselt De Mar ajaga 2.37.07. Teiseks tuli Jimmie Hennigan 2.41.01 ja kolmandaks sensatsiooniliselt Joie Ray, kes mõne aasta eest oli kuulus keskmaajooksja ja vahepeal professionaal, ajaga 2.41.56.

Punaste ja valgete rooside sõda

Ajaloolised mälestused Inglise jalgpallielus. Blackburn Rovers tänavune karikavõitja

Kes meist ei oleks koolis ajalootunnis kuulnud Inglise kauges minevikus Punase roosi vihaseid võitlusi Valge roosi vastu. Need mälestused elavad Inglismaal veel tänapäev edasi ja leidsid meeletuletamist tänavusel karikavõistluste finaalis, kus Blackburn Rovers (Lancashire) Huddersfield Towni (Yorkshire) vastu seisis. Punane roos võitis jälle, valge pidi kaotajana lahkema. Vastavate värvidega roose kandisid võistlusel kumbagi meeskonna poolehoidjad.

Tänavune karika lõpuvõistlus peeti jälle, nagu eelmistelgi aastatel, Londonis Wembley staadionil 21. aprillil. Võistluse alguseks oli kogunud 150.000 pealtvaatajat tribüünidele, miljonitele jalgpallihuvilistele tegi raadio võistluse käigu teatavaks.

Kell ½ 3 p. l. ilmus kuninlikku looshi Inglise kuningas, kuninganna ja Yorgi hertsog, et Daily Expressi poolt korraldatavat massilist laulu kuulata. Peale meeskondade esitlemist kuningale, asuti väljale.

Vahekohtunikuks oli Bryan (Birmingham), liinikohtunikud Sayce (Herefordshire) ja Ridgwal (Bedfordshire). Meeskonnad esinesid järgmistes koosseisudes:

Huddersfield Town: W. Mercer; E. Barkas, F. R. Goodall; D. Steele, T. Wilson, L. Redfern; W. H. Smith, C. Stephenson, G. Brown, R. Kelly, A. Jackson. Blackburn Rovers: J. Crawford; J. Hutton, H. Jones; H. Heales, W. Rankin, A. Campbell; G. Thornewell, S. Puddefoot, J. Roscamp, T. McLean, A. Rigby.

Blackburni alglöök avab mängu. Keskest rändab pall kohe paremäärele, kes piki äärejoont edasi tormab. Ta tsenderdus langeb karistuslale, kus Mercer kõhklematult palli hangib. Kuid kuidagi komistab väravavaht ja kukub. Seda juhus ei jäta kasutamata Blackburni kesktrio. Kiirelt on Roscamp kohal ja surub mehe ühes palliga võrku. Euroopas oleks vast mitmel pool sel puhul vabalöökk Huddersfieldi kasuks antud, kuid Inglismaal loeti see puhtaks väravaks. Aega oli kulunud kõigest 30 sekundit.

Huddersfield, kes enamuse favoriit, oli sündmusest rängalt üllatatud ja langes tunduvalt tujus. Ta kuulsusi oli raske isegi nende kahvatu mängu tõttu veel ära tunda. Jackson, kes Schotile oli Inglismaa eest vast hiljuti 3 väravat löönud, oli oma võimete vari. Samuti Stephenson, muidu väga talendikas edurivi juht.

Blackburn vallutas täiesti mängu. Ta hingeaks oli edurivis Puddefoot, kuna Hutton kaitses möödapääsmatu kalju oli Huddersfieldi sõidukitele. 2. minut toob Roversile nurgalöögi. Veidi hiljem läheb Thornewell läbi, kuid Rigby rikub kindla schansi. Mäng võtab väga ägeda iseloomu, kus Rovers oma massiivsemate mängijatega paremusel.

Veerandtunni möödudes hakkab Huddersfield toibuma, kuid asi ei taha ikka kuidagi klappida. Terve minuti sudib ta Blackburni karistuslale tagajärjetult. Siis juhtub tal õnnetus — back Goodall saab vigastada ja lahkub mängust. Ta

Karikavõistluste finaalist Londonis. Vasakul: Huddersfieldi meeskond—Mercer; Goodall, Barkas; Redfern, Wilson, Steele; Jackson, Kelly, Brown, Stephenson, Smith. Keskel: vahekohtunik Bryan ja karikas palliga. Paremäl: Blackburni meeskond — Crawford; Hutton, Jones; Heales, Ranken, Campbell; Thornewell, Puddefoot, Roscamp, McLean, Rigby.

tuleb küll minuti pärast tagasi, kuid vahepeal on uus katastroof sündinud — McLean lõi 32. min. pommlöögiga 2:0. Sellega minnakse poolajale.

Vahepeal kogub ennast Huddersfield tublisti ja alustab teist poolaega tugeva surumisega. Edurivi mängib paremini kokku. Ta saab kasutada vabalöögi, kuid Kelly kihutab palli üle põikpuu. Järgmisel minutil on Huddersfieldil jälle löögi-võimalus, kuid Crawford päästab viimasel hetkel. Viimaks saavutab Jackson ometigi 2:1.

Järgnev veerandtund on nüüd mängu tulipunkt, kus saatus tegelikult otsustatakse. Hakkab sadama ka vihma ja see on parema tehnikaga Huddersfieldile kasuks. Ta surub peale, kuid väravat ei tule ega tule. Jacksoni kornierist on kuninglik võimalus 2:2 lüüa, kuid schanss läheb luhta. Vabalöögist lööb Rovers palli kolmandat korda Huddersfieldi võrku kuid

nüüd registreerib vahekohtunik mängu ainsa ofsaidi.

Tempo kasvab järjest. 7 minutit enne lõpuvilet langeb lõpulik otsus. Hiilgava soologa murrab Roscamp läbi ja lööb 3:1 teravusega, kus palli tõrjumine igal väravavahil oleks võimatu olnud.

Mängu järele andis kuningas võitja meeskonna kaptenile üle karika ja kõigile 22 mängijale lõpuvõistluse kuldmedalli.

Blackburn Rovers on viimati 1890. ja 1891. aastal karikavõitja olnud, praegusega kokku aga selle nüüd 6 korda võitnud (1884, 1885, 1886, 1890, 1891 ja 1928).

— Saksa viskajate olümpiakursusel tõukas Hirschfeld 15.49 kuuli ja Schlokati viskas 62.51 oda.

— Conger jooksis Princetoni ülikooli võistlustel 880 yardi 1.52,2.

Murdmaajooksu esivõistlused

Rohkearvuline osavõtt. Uusi meistreid ja üllatusi.

Pühapäeval, 29. apr. Pirital EKRAVE liidu korraldusel peetud murdmaajooksu esivõistlused möödusid täieliku kordamineku tähe all. Vaevalt on olnud varakevadadel leida sarnast ilma — mahe soojus, ei tuuleraasugi. Kõik see aina meelitas Piritale nii pealtvaatajaid kui osavõtjaid, kelle üldarv 37-ni tõusis, igatahes nägematu senise hariliku 5—6 osavõtjaga kõrval. — Hinnatavamaks teeneks tuleb lugeda seda, et võistlus kahes klassis korraldati: — A-klassis, kuhu kuulusid vanad veteräänid, või need, kes peetud avalikkudel kergejõustiku võistlustel omandanud vähemalt kolm kolmandat kohta. Ülejäänud moodustasid B-klassi 4 km. võistlusmaaga, kus rõõmustaval viisil ka Valga ja Paide jooksjad oma jõudu proovima olid sõitnud, samuti esies ka Tallinna väikeseltside jooksjate eliit.

Jooksu alul kaalutleti ja löödi kätt A klassi võitja peale, favoriidid olid Laursoni Karla ja Beldsinski, ka mõni Spordi liige julges H. Paali nimetada. B klassi kohta oli arvamine suurelt kõikumine: riskeriti Estami, Räästasega jne., kuni kell 12.05 papi Kiilimi läbilõikava „tähelepana“ ja paugu järgi jooksjad Kloostri- ja valgusid.

Vedamisele asus kindlalt Beldsinski, möödudat tempos hoides, mis läbi kuni kontrollpunktini Lükati lähedal metsatihnikus A grupis järjekord kujunenud oli järgmiselt: Beldsinski, Laurson, Paal, Rebas, Ertis, siis mõnekümne meetrilise vahemaaga Birkentak, Gern, kes pea kõndima hakkab, ja Vunder. Kontrollpunktist tagasi jõudes ja hobuseteele pääsedes, lisab Beldsinski järjekindlat hoogu umbes 1 km pikkuselt, mida K. Laurson, püüdes sammu pidada, välja kannatada ei jõua ja kapituleerib isegi Paalile. Enne metsast väljatulekut veab Beldsinski umbes 300 mtr. edumaaga Paali ees, kellele järg-

neb Laurson, kuid ilmetult näolt ei usu enam kaotatu tagasivõitmist. On veel lootust, et ehk Paal liivalagendikul end maksma paneb, tõsi — vahemaa Beldsinski ja väheneb vast 50 mtr. võrra, kuid vahe oli liig suureks kärisenud ja vanameister peab leppima teise kohaga, jättes maha ikka rohkem ja rohkem väsiva Laursoni. Paistab nagu puuduks Karlal see endine kolossaalne enesundimine ja tahtejõud, andes ruumi mõnusale sörgile. — Ertis püüab lõpupoole kõvasti tempot arendada, möödub Rebasest ja tuleb Laursoni järgi — neljandaks, viies on Rebas, kuues Birkentak ja lõpus omavahel konkureerivad Vunder ja Gern. — Vahepeal on noor Estam B klassis tulnud võitjaks ajaga 14.20. Üldse lõpetas jooksu B kl. 20 jooksjat.

Esmakordne meister Felix Beldsinski on tüseda talivõimlemise ja korrapärase treeningu juures omandanud kauni stiili, pika vaba sammu, ja iseteadvuse tempohoidmises, millega Paali suurem jõurikus ja kogemused murdmaas võistelda ei suutnud. Mis puutub Laursonisse, siis: „omad vitsad peksavad!“ ja tahame loota, et võttes sellest õpetust, Karla veel jooksurajal oma viimast sõna ei ole öelnud. — EKRAVE-liidu poolt anneti nii A kui B klassis viiele esimesekstulnule nägusad auhinnad.

Tehnilised tagajärjed:

A klass:

1. F. Beldsinski, Kalev, 27.43,8; 2. H. Paal, Sport, 28.27,8; 3. K. Laurson, Kalev, 28.53,8; 4. O. Ertis, Sport; 5. E. Rebas, Kalev; 6. Birkentak, Sport.

B klass:

1. A. Estam, Kalev, 14.20; H. Seegner, Merkur; 3. A. Tschutschelov, Vitjas; 4. H. Räästas, Kalev; 5. A. Veske, T. N. Maleva; 6. E. Ilves, T. N. Maleva.

J. T—dt.

gemoonia Soome ja Norra. Kokkuvõttes aga nii pikki kui lühikesi maid, hinnates neid punktidega, ei saa venelased kindlasti ligigi parematele Soome ja Norra uisutajatele. Soomlane Thunberg on teistele siin kättesaamatu eeskujuna, omades võrdset peaaegu nii kiirust kui vastupidavust. Tema punktiarvu tänavu Davosis — 193,87 punkti võiks pidada mitmekülgsuse ilmarekordiks.

Kui otsida kokku möödunud talve paremad uisutagajärjed, siis saame meie järgmise uisutajate paremusjärjekorra:

Uisutaja	500 m.	1500 m.	5000 m.	10.000 m.	Punktid
Thunberg, Soome	43,4	2.18,8	8.32,6	17.34,8	193,667
Ballangrud, Norra	44,4	2.20,9	8.28,8	17.22,6	194,38
C. J. Evensen,	43,1	2.20,6	8.36,8	17.30,2	194,45
B. Larsen,	43,1	2.21,3	8.39,4	17.42,2	195,25
M. Staxrud,	45,0	2.21,4	8.31,8	17.23,2	195,47
M. Mjelde,	44,5	2.22,6	8.38,0	17.31,6	196,41
A. Carlsen,	47,3	2.26,0	8.34,0	17.17,4	199,24
J. Melnikov, Vene	45,8	2.25,6	8.44,2	17.38,7	199,66
V. Nygren, Norra	45,4	2.22,4	8.50,0	17.57,8	199,76
B. Backman, Soome	44,4	2.22,8	8.56,2	18.09,8	200,11
J. Skutnabb,	45,6	2.24,6	8.44,8	18.03,0	200,43
G. Kuschin, Vene	47,2	2.26,0	8.39,8	17.42,8	200,99
O. Blomquist, Soome	46,3	2.27,0	8.42,5	17.49,6	201,03
G. Andersson, Rootsi	46,0	2.24,4	8.46,8	18.07,4	201,18
H. Ström, Norra	46,0	2.26,4	8.39,3	18.21,5	201,80

Parimate meeste järjekord üksikajal oleks tabelis toodud nimedest: 500 mtr. — 1. Larsen 43,1; 2. ja 3. Thunberg ja Evensen 43,4; 4. ja 5. Ballangrud ja Backman 44,4. 1500 mtr. — 1. Thunberg 2.18,8; 2. Evensen 2.20,6; 3. Ballangrud 2.20,9; 4. Larsen 2.21,3; 5. Staxrud 2.21,4. 5000 mtr. — 1. Ballangrud 8.28; 2. Staxrud 8.31,8; 3. Thunberg 8.32,6; 4. Carlsen 8.34,0; 5. Evensen 8.36,8. 10.000 mtr. — 1. Carlsen 17.17,4; 2. Ballangrud 17.22,6; 3. Staxrud 17.23,2; 4. Evensen 17.30,2; 5. Mjelde 17.31,6.

— Argentiinat ennustavad Lõuna-Ameerika spetsid seekordseks olümpia turniiri võitjaks Amsterdami. Argentiina koosseis on: Diaz; Paternoster — Bidoglio; Medici — Zumelzu — Monti; Carricaberi — Ochoa — Tarasconi — Cherro — Orsi.

— Houben kavatses tänavu 400 mtr. jooksma hakkata. Et tal sel alal suur edu võib olla, näitab ta läinud sügisel 300 meetris püstitud Saksa rekord 34,2.

— Rootsi esivõistlused vabamaadluses andsid järgmisi võitjaid: kärbeskaal — Larsson, sulgkaal — E. Malmberg, Söderquist, poolraskekaal — Larsson, raskekaal — Richthoff.

— Rootsi löi Norrat poksimaavõistluses Stokholmis 7:1.

— Prantsuse B meeskond löi jalgpallis Luksemburgi 3:2.

— Rumeenia — Türgi jalgpalli maavõistlus lõppes 4:2 eelmise kasuks.

MARTIN SAAR

Austraalias kettameister.

Martin Saar oli Kalevi jääpalli-meeskonna väravavaht ja kaitses ka Eesti värve rahvusmeeskonnas. Möödunud aastal matkas ta Austraaliasse. Nüüd on toimetusele saadetud Austraalia ajalehtede väljalõikeid ja ajakirju, millest näha, et M. Saar on tulnud Austraalias Viktoria meistriks kettaheites tagajärjega 35.61. See oleks ka uus Viktoria rekord, kuid viske sündis alla tuult. Kuna nim. rekord kõigest 34.21 peal seisis, võttis M. Saar käsile uued rekordivisked vastutuult. Rekordi löömine õnestus tal täielikult — uus suursavutus märgiti 34.88.

Kõik Austraalia lehed kirjutavad väga kiitvalt Saarest ja märgivad, et ta Tallinnas on kümnevõistluse ilmameistri A. Klumbergi käest õpetust saanud. Kuuli tõukas samas A. D. Mac Intosh 12.38. Saar jäi tagajärjega 10.86 neljandaks. 100 y. jooksis C. J. Lane 10,0; teivast hüppas M. W. Croger 3.25; 120 y. tõkkeid jooksis A. J. Watson 15,7; 440 y. võitis H. A. Basconte 50,6; 1 miili kattis L. Nichterlein 4.23,6 ja kaugust hüppas G. R. Lundqvist 6.82.

Kiiruisutuse eliit

Thunberg esikohal. 15 parema saavutused möödunud hooajal

Möödunud tali oli suureks edusammuks rahvusvahelisele kiiruisutamise arengule. Nii suurt elavust ei ole sel alal mitmel aastal näidatud ja nii mitmeid ilmarekorde ei ole kaua aega püstitatud.

Väljapaistvamaks kujuks kiiruisutamises oli soomlane Thunberg, kes tuli euroopameistriks, ilmameistriks kui ka võitjaks kahel alal St. Moritzi olümpiaadil. Teataval määral on alati huvitavaks ja vaieldavaks küsimuseks olnud, kas mitte kiiruisutamise ilmameistri ei tule venelaste hulgast otsida, kes tihti paremaid aegu näitavad kui kodanlised sportlased ja kelle tegelikult võime mõõtmiseks Vene valitsuse surve tõttu võimalus puudub.

On tõsi, et mitmel puhul on näit. Norras, kui ühel pühapäeval peetakse tööliste ja kodanlaste võistlusi, venelased pikematel maadel soomlastest ja norralastest paremaid aegu näidanud. Kui võrd neid seejuures on jääolud soodustanud, on raske kindlaks teha. Üldiselt aga kuulub aegade iga talve ka pikkade maade he-

Poksijatel on edusamme

Prantsuse ajakirjaniku hea otsus Eesti poksijatest.

Möödunud laupäeva õhtul peeti Kalevi võimlas hooaja lõpuvõistlusi poksis, millest võttis osa enamus Tallinna paremaid poksijaid.

Võistlused olid vast tasapinnalt kõrgemad kui ühedki seninähtud poksivõistlused Eestis, eriti maksab see kergemate kaalude kohta. Üldmuljeks jäi, et poks on meil möödunud talvega suure sammu edasi jõudnud, milleks olümpiaadi ergutav mõju ei ole ka vähese tähtsusega.

Päris kahju on, et nüüd treening nähtavasti katkestatakse ja juba minnakse suvepuhkusele. Ei ole taktiliselt õige, et Ekraveliit nii aegsasti ainult ühe poksija määras Amsterdamis saatmisele, oleks võinud esialgu veel mõningad poksijad jätta olümpiagruppi. Ja ega's meie poksijad nii nõrgad olegi. Peaaegu oleks võinud isegi kaalumisele tulla näit. ehk kolme poksija saatmine, mis oleks märksa enam õigustatud kui jalgpallimeeste läkitamine. Viikberg sulgkaalus ja Luts või Taar kõrbeskaalus ei oleks vist olnud sugugi halvad olümpia konkurents. Kõigil kolmel on võistlejahinge, eriti Taaril, kes näit. Riias — oma esimesel välisvõistlusel — oli üllatavalt hea.

Väga heasse arvamisega Eesti poksijaist jäi ka neil võistlustel viibinud Prantsuse spordiajakirjanik Georges Lipsmann, kes seadis eestlased Prantsuse amatööride tasapinnale. Prantslastel olevat küll enam tehnilist finessi, kuid eestlastel enam visadust ja hoogu. Üldiselt tähendas aga nim. ajakirjanik, et eestlased käitsevad liig vähe nägu.

Võistlused algasid sulgkaalu matschiga Viikberg — Saasep. Kõik kolm roundi tehti ägedas tempos tüsedat tööd, kus Viikberg oma suurema aktiivsusega teenis paremuse. Keha juures töötab Viikberg hästi, kuid kaugemalt distant-silt ei ole tal puhtaid tabamisi.

Luts 2 (54 kg.) — Taar (52 kg.) oli õhtu huvitavam paar. Taar näitas kahel esimesel roundil üllatavalt head poksi, suurt erksust ja tabavust, hoides hea

kaitsega ära ka kõik Lutsu ataagid, vaatamata sellele väga suurele liikuvusele. Kolmanda roundiga tegi aga Luts vahe tasa ja teenis oma kaunima töö eest paremuse.

Õige tublisti on edenenud ka Kaljo (57 kg.), kes eksmeisterit Leigerit (56 kg.) lõi kindla paremusega. Leigeril näis puuduvat vastupidavust ja kaotusest ei päästnud teda ka hea katmisoskus.

Maasik (64 kg.) — Kreekmanni (63 kg.) matschist oodati enam kui ta pakkus. Kreekmann osutus vähe treenerituks ja väsis ära juba esimese roundiga. Maasik korjas lõpul rohkesti punkte, kuid ta löök on seevõrra jõuetu, et see vastasele liiga ei tee.

Mänd (67 kg.) lõi Isajevit (69 kg.) kenas võitluses 2. roundil k. o. Isajev kukkus seejuures õnnetult kuklaga vastu põrandat, nii et võis karta halba, kuid mehel ei olnud häda midagi. Teisel hommil võttis ta osa isegi Eesti murdmaajooksu esivõistlusest.

Palm poksis Vörgiga (mõl. 70 kg.). Vörgi on suurte võimetega poksija, kuid veel vähese rutiiniga. Esimese roundi domineeris ta ilmselt Palmi üle, saates sellele näkku mitu salvavat lööki. Teisel roundil pani aga Palm juba end maksma, riisudes lühiaegse kiirtulega Vörgi võhma, nii et see käed puusa pani ja ütles — aitab küll.

Bachmann (73 kg.) — Miisler (72 kg.) oli äärmiselt ühejõuline matsch. Mõlemalt poolt tehti innukaid ataake, mis kohati väga kenasti välja kukkusid, ka said mehed kordamööda kannatada, nii et lõpugongiks saavutuste kaalulauad balanseerisid. Võit määrati Bachmannile.

Kuuskmann (76 kg.) — Kuura (74 kg.) oli vast õhtu nõrgem paar, seda peajasjalikult Kuura arvel, kes ikka ei taha harrastada tõsisest poksist ja vastaselegi seega ei pakkunud võimalusi. Kuuskmann märkis siiski kohati oma ülekaalu õige edukalt ja jättis mulje, et ta talve jooksul on teinud edusamme.

Tom Heeney.

Siis tuli aga teine juhus: Johnny Risco suutis ilmameistri aspirandi Jack Sharkey 13. märtsil libedalt 12 roundiga punktidega võita. Loomulik katsevõistlus Tunney vastase leidmiseks oleks pidanud nüüd olema Heeney — Risco, kuid Tex Rickard otsustas otsekohe Heeney Tunney vastu saata ja määras matschi tähtpäevaks 20. juuli. Risco jäi varamehiks juhiks, kui emb-kumb võistleja ringi ei ilmu.

Tom Heeney on sündinud 19. mail 1899. Ta vanemad põlvnevad Iirimaalt, kust on tulnud kõik paremad poksijad. Kuni 1926. aastani oli Heeney saavutanud 8 knock-out võitu, 2 viiki ja 1 punktikaotuse. 1927. a. tõi talle 3 k. o. võitu (ka Jim Maloney üle), 2 punktivõitu ja ühe diskvalifikatsiooni Bud Gorman vastu, kuna Paolino ta kord punktidega kaotas, tehes teise matschi viigiks. Käesoleva aasta jaanuaris poksis Heeney Sharkeyga viigi ja võitis Delaneyd punktidega. Kokku võttes on ta pidanud 33 võistlust, mille hulgas 10 k. o. võitu, 17 punktivõitu, 4 viiki ja 2 punktikaotust.

Johnny Risco on sündinud 1902. aastal. Ta vanemad on poolakad. Ta on pidanud 64 võistlust, millest 14 k. o. võitu, 1 k. o. kaotus, 14 otsustamata matschi, 15 punktikaotust, 5 viiki ja 16 punktivõitu. Risco on punktidega võitnud Paolino ja Delaney, kuid saanud kaotused Heeneylt, McTigue'ilt, Tommy Loughranilt ja Harry Perssonilt.

Omaaegne „mankiller“ Jack Dempsey, praegune mõistatuslik sfinks ja Rickardi kullareserv sügiseks, on küll teatanud, et ta kunagi enam ei poksi, kuna ta kardab oma vigastatud silma eest, Harry Grebi ja Tiger Flowersi surm ja Sam Langfordi, Pete Hermani ja Mike Gibbonsi haigus tal peletava mälestusena, kuid kui miljonid nii tungivalt meelitavad, võib ta oma kartusest võidu saada ja kolmandat korda Tunney vastu tulla.

— Martha Norelius parandas 300 mtr. vabaujumise ilmerekordi 4.19,2 pealt 4.11,2 peale.

— Prahas peetud kergejõustiku võistlustel hüppas Machan kõrgust 1.75, tõukas kuuli Chmelik 13.29, heitis ketast Douda 38.83, jooksis 800 meetrit naistele Pospisilova 2.44,2 ja heitis ketast naistele Blahova 27.01.

Tunney tiitli ümber

Heeney ja Dempsey tulevad ilmameistri vastu ringi.

Tex Rickard oli asja nii hästi korraldanud, et raskekaalu tiitlivõistlusega lootis tänava kokku tõmmata ennenägematud summad. Peale Tunney matschi pidid juba selle kolm eelvõistlust Tunney vastu võitmaks olema tõmbavad. Ta paaritas Delaney — Heeney ja Sharkey — Risco, kus lootis otsustavaks paariks tulevat Delaney — Sharkey, mis huvilt ligikaudu oleks võrdunud tiitlivõitlusele.

Üldiselt arvati ka, et Delaney ja Sharkey matschidest võitjatena välja tulevad ja et lõpuks Delaney. endine poolraskekaalu ilmameister, sammub Tunney vastu. Tagaplaanil pidi seisma ka Dempsey, nii et Tex Rickard võimaluse korral tänava oleks korraldanud isegi kaks tiitlimatschi — juulis Tunney — Delaney ja septembris Tunney — Dempsey.

Saatust või juhus tõmbas siiski Rickar-

di sissetulekuplaanidest osaliselt kriipsu läbi. Esmalt suutis uus-meremaalane Tom Heeney lüüa punktidega Delaneyd. Kaotus oli Delaneyle õige kurvastav, kuna ta oli enda poolraskekaalus hoidmisest just loobunud mõttega, et saab osa võtta raskekaalu tiitlimatschist. Delaney kuulus punch, millega ta ligi pooled oma võitlustest k. o.-ga lõpetanud, ei avaldanud Heeney peale mingit mõju. Heeney ei olnud mingi habras klaaslõug ja suutis tempo hoida viimasel roundil sama tugeva kui alguses.

Kohe peale oma võitu andis Tom Heeney palve New-Yorgi poksikomisjonile loa saamiseks matschiks Tunneyga. Tal ei olnud aga õnne, komisjon lükkas palve tagasi, kuna tema meelest Jack Sharkey, kes Tom Heeneyga viiki poksitud, peaks olema esimese pretendendina tiitli peale.

Kuidas meie Antverpenis käisime.

I.

Olümpia ettevalmistused on praegu täies hoos ja sõit Amsterdami ise ukse ees. Tahtmatult kerkivad sel puhul meelega mälestused meie ettevalmistustest eelmiste olümpiaadide vastu, sõidud Pariisi ja Antverpeni.

Pariisi sõit leidis ajakirjanduses võrdlemisi elavat kujutamist, nii et tema puudutamine enam tähtis ei ole, kuid Antverpeni reis möödus publikule vist õige salapäraselt, E. Spordileht piirdus tema märkimisega kõige lakoonilisemalt ja ka üldine ajakirjandus ei annud talle suurt tähelepanu.

Kuid ometigi oli ta meie esimene olümpiaareis, kuhu meie mehed välja läksid n.ö. verisulgis, vastküpsenud riigi esindajatena, kõigil peaaegu püssirohu hais juures — frondilt tulekust ei olnud kuigi palju päevi seljataga. Ta oli esimene olümpiaareis ja jääb vist ka kõige omapärasemaks ja huvitavamaks selles pikas olümpiaadide reas, mis meie meestel võib veel eel seista. Ei ole igatahes vist ränk patt, kui nüüd mõningaid E. Spordilehe lehekülgi kasutada selle retke väledaks ülevaateks — hea mõnuga kirjutajale enesele ja kerge muige meelitamiseks lugejalt, nagu „ajalooliste“ asjadega lugu ikka on.

Nagu öeldud, oli meie olümpiaameestel pea kõigil veel kõva püssirohuhaais man — olid tulnud vast punatseid vihtumast Peipsi veerelt ja Narva kaevikutest. Sõjapäikse kolletama lüües oli Kalevlaste maleva juhil kapten Tõnsonil mõte tekkinud sportlasi rindelt ära tuua ja Tallinnas spordikool luua, mis kaht kärbest korruga tabaks — võimaldaks võrsuva sõjaväe füüsilist arenemist ja hoiaks alal meie sportliku eliidi. Mõeldud, tehud. Asi läks libedasti läbi. 1919. aasta hilissügisel hakati Tallinnas vormeerima sõjaväe spordikursusi ja 1920. a. esimestel kuudel hakkas mehi väeosadest kokku sadama.

Kõik meie tuntumad sportlased väeosadest mobiliseeriti kursuste instruktoreteks. Kalevlaste malevast tulid Klumberg, Hiiop, Tammer, Neuland tuli soomusautolt (vist Wahur), mille komanderiks ta oli, üksteise järele siginesid Pütsep, Pürn, Martin Klein, Schmidt, Müller ja teised. Suured Tondi kasarmud, mis mingi vilt-saapameeste all seisid, võeti kiirelt üle, hoonele pandi ukсед, aknad ette ja hakati spordiabinõusid soetama.

Elu, mis seal siis valitses, oli kaunis sportlik kommuun või internaat, mis keegi oskab omale ette kujutada. Kaunis taliloodus, kare sõjamehereshiim, kuid küllalt vabadust jättev; elurõõmust ja spordinaljast pakitsevad mehed, kelle kõigi unistuseks oli nii lähedal juba seisev olümpiaad

Eriti on meelega jäänud mõned kujud ja momendid sellest elust. Pütsep, kes Peterburis oli õige noorena tuntud juba hea maadlejana, oli kommunistide poolt millegipärast pistetud vangikongi. Mees oli kuidagi siiski sealt ära põgenenud, vist Arhangeli jõudnud, seal laevale istunud ja lõpuks Eesti sattunud. Kursustele tuli ta 7. polgust. Nälja ja raskete kannatuste järele oli ta ennast sõjaväljal paksuks söönud kui part. Oli meie lemmikuks ja naljatilgaks. Käis tatsuta-

des ringi ja jutustas äärmiselt vigases eestikeeles oma seiklusi. Ise jõi lõpmatul hulgal limonaadi, mis teda iga päevaga paisutas ikka paksemaks. Ei aidanud kellegi manitsused. Pütsep lubas küll limonaadijoomise maha jätta, kuid juba tabati ta jälle limonaadipudeliga suult. Muidu treeneris küll ja näitas Martin Kleini (meie Stokholmi olümpiaadi kangelase) vastu head vormi. Tassiti Pütseppa siis suusatama ja Tondil asuvasse kasarmusauna, et teda kuidagi viia olümpiaadi vormi, võtta kaalu alla.

Korraldati kursustel siis õpilastevahelised maadlusvõistlused. Pütsepal oli tarvis end võtta kergekaalu. Kõeti saun tuliseks, maadlejad käisid ükshaaval seal oma üleliigset maha kupatamas. Pütsep ka hommikul vara ühes esimestega saunas. Istub laval ja vihtleb hoolega. Vahetevahel käib istub suures tulise vee tões, mis ka kaalu peletamiseks peab kaasa aitama. Alul on leil üsna krõbe, kuid lõunapoole hakkab minema jahedamaks. Mehed kaovad ükshaaval saunast ära, Pütsep istub mureliku näoga edasi, kõht lööb nurru, ja naksutab janus keelt. Aramine-misele ei saa mõeldagi, mitu head üleliigset naela veel turjal. Käib ikka vaheldamisi laval ja veetünnis. Juba hakkab minema videvikuks, saun läheb päris külmaks, Pütsep aga saunatab edasi. Mees on võtnud otsuseks tarviliku arvu naela alla võtta — milleks detsimaalkaal kohal — ja ei pea kohaseks enne lahkuda, kui ülesanne täidetud. Ei mäleta hästi, kui kaua Pütsep seal külmal laval ja veetünnis veel lõdises, kuid lõpuks oli kaal käes. See visadus pani ta hooldajad rõõmustama, näitas, et mehel ikka midagi sees on, mida võib olümpiaadile viia.

Leks Klumberg oli muidugi ikka hiiglamaa vembramees. Möllas kümne eest ja tegi igasugu karutükke. Kord õhtul magama uinudes kuulen teinepool seina pöörast naerulaginat, otse krampliikku naeruoigamist ja ohkamist. Vaatama minnes selgub isevärki pilt — Leks lõmpsis suurest kaussist sularasva, pool kaussi juba tühi, pool veel tühjendada. Kihlvedu! Kugistab ja kugistab, silmad pisaras, kuid jonn ei jäta enne, kui kauss tühi. Pistab siis võidetud sajamargalise tasku ja kaob kiirelt. Kihlveo tagajärjed ei kuulu muidugi kirjeldusse.

Neuland oli meist kõige õnnetum mees. Ta oli meist sel ajal kõige kuulsam, oli

omalajal juba Piiteris, Moskvas ja Riias tosinat kaupa ilmarekorde purustanud ja igatses kõigest hingest Antverpeni. Olümpiaadi esialgses kavas aga puudus tõstmine. Mees oli hiilgevormis, surmkindel, et ühtki surelikku ei ole tema keharaskusega, kes teda üle tõstab, Kuid ei ole võistlust! Olümpiaavõit aga oli kas või elust kallim. Hakkas siis mees mõtteid mölgutama, kas ei saaks ruttu mõnda teist spordiala enesele valida, millega olümpiaadil võita saaks. Kere lühike ja tugev — jooksuks liig raske — kas visked või hüpped! Küsib, palju on teivashüppe ilmarekord, kui mitme meetriga võib olümpiaadil ketta võita? Ükski arv ei kohuta, lubab ööd kui päevad treenerida. Kes teab, võib olla olekski Neuland Frank Fossi löönud, kui mitte ühel päeval pöörane rõõmusõnum poleks tulnud — tõstmine on võetud mängude kavasse. Mis sellest, et võistlus sünnib hoopis isemoodi süsteemis, tõsted kõikisugu veiderdustega piiratud, peasi on aga, et ikka Antverpenis tuleb tõstekangiga tegemist teha, — ja sel alal on ta igatmoodi kodus, tõstetagu kas või pea peal. Nüüd oli Neuland korruga kõige õnnelikum mees meist — hommiku vara ja õhtu hilja mürtsus tõstekang kasarmu betoonpörandal ja igasugused ilmarekordid sündisid iga hommiku ja surid sama õhtu juba Neulandi enese poolt.

Üks kandvamatest kursuste kujudest oli nimetatud Martin Klein, kes Stokholmi olümpiaadil Asikaisega 11 tundi maadles. Teda võib vast üheks kõigi aegade meeldivamaks ja andekamaks Eesti sportlastüübiks pidada. Kaine, mõistlik, haruldaselt südämlük, otsekohene ja suure loomuliku intelligentsiga, omas ta maadlejatalendi ja keha, milliseid sünnib vist Eestis kord iga kümne aasta kohta. Ta oli loodud maadleja, maadlus oli ta käes nii loomulik, lihtne, endastmõistetav ja otstarbekohane, kui see vähe võib olla. Ei ühtki üleliigset võtet, liigutust, asjatut jõukulu, vaid süstemaatlik algusest lõpuni käiv ataak, lihtsuse juures seevõrd mitmekülgne ja tugev, et vastane pidi paratamatult selle ohvriks langema. Eesti oleks Antverpenis kuldmedall kindlustatud olnud Martin Kleiniga — kuid „djadja Vanja“ oli varem ta Peterburis suutnud kuidagi elukutseliseks meelitada. Ja Martin Klein oli Tondi kasarmutes vast oma elu parimas vormis, nii lähedaid treeninguvõimalusi, nii hõlpsat elujärge ei olnud ta seni näinud. Ka vanus oli tal kõrgi-paras, vist 32 aastat. Kuid ... midagi ei olnud teha.

H. T.

— Portugal võitis Lissabonis üllatavalt Itaaliat jalgpallis 4:1. Poolaja seis oli 2:1.

Kaitseväe kehalise kasvatuses juhti

kolonel-leitnant

Gustav Maser'it

leinab

Kefakultuuri sihtkapitali valitsus.